

SENSE LLAR AL BARRI DEL RAVAL (BARCELONA)

“migrar es resistir”

Maria Moya Ferrer
2n C batxillerat
Tutora: Joana Ma Abril
Escola Freta Mataró
Curs: 2019/2020

ÍNDEX

1.	RESUM I PARAULES CLAU.....	4
1.1	EN CATALÀ	4
1.2	EN CASTELLANO	4
1.3	IN ENGLISH.....	5
2.	INTRODUCCIÓ	6
3.	OBJECTIUS.....	8
4.	MARC TEÒRIC.....	10
4.1	A QUÈ ENS REFERIM?	10
4.1.1	És una cosa nova?.....	11
4.2	SENSE SOSTRE A BARCELONA	13
4.2.1	L'augment en els últims 10 anys:.....	13
4.2.2	Les seves nacionalitats:	14
4.2.3	El seu sexe i les seves edats:.....	15
4.3	EL RAVAL.....	18
4.3.1	Localització:	18
4.3.2	Història del barri:.....	18
4.3.3	El barri en l'actualitat:.....	23
4.4	SENSE LLAR AL RAVAL.....	25
4.4.1	Factors dels sense llar al Raval:.....	25
4.4.2	Perfil gent sense llar al Raval:.....	26
4.4.3	Comparació dels sense llar abans i ara:.....	28
4.5	ASSOCIACIONS QUE OFEREIXEN AJUDES ALS SENSE LLAR	29
4.5.1	Arrels fundació:.....	29
4.5.2	Projecte sostre:	30
4.5.3	Càritas diocesana de Barcelona:.....	30
5.	METODOLOGIA.....	31
5.1	LA INFORMACIÓ.....	31
5.2	LES ENTREVISTES.....	32
5.3	LA MOSTRA	33
5.4	TÈCNIQUES D'ANÀLISI DE LES DADES.....	33
6.	RESULTATS I DISCUSSIÓ.....	34
6.1	RESULTATS:.....	34
6.1.1	Els sense llar:.....	34
6.1.2	Causes dels sense llar del Raval	35

6.1.3	<i>Augment de gent sense llar en els últims anys</i>	37
6.1.4	<i>Menjadors socials</i>	37
6.1.5	<i>Animals de companyia</i>	38
6.1.6	<i>Els albergs</i>	38
6.2	<i>DISCUSSIÓ:</i>	39
7.	CONCLUSIONS	40
7.1	RESULTATS MÉS IMPORTANTS:	40
7.2	NOVES PREGUNTES DE RECERCA:	41
8.	REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	42
9.	INFORME METACOGNITIU	44

1. RESUM I PARAULES CLAU

1.1 EN CATALÀ

Aquest treball consisteix en la investigació sobre les causes que han portat als sense sostre del Raval (barri de Barcelona) a trobar-se en aquesta situació i en esbrinar quins són els ajuts dels que disposen.

També estudio seus perfils: les edats, la nacionalitat, el sexe i el temps que fa que es troben en aquesta situació.

Aquest estudi esmenta les principals associacions especificades en l'àmbit dels sense sostre que treballen al barri, però exposa d'una manera més específica la "d'Arrels Fundació", ja que: des de la seva creació el 1986 ha atès més de 13.000 persones sense llar, treballa per sensibilitzar la ciutadania i el seu principal objectiu és que no hi hagi ningú dormint als carrers.

Per complir els meus objectius d'estudi m'he focalitzat en l'estudi sociològic dels sense sostre del barri. Els resultats d'aquest estudi els he obtingut a través d'entrevistes, d'una ruta d'observació que vaig fer pel barri, revistes informatives i informació addicional d'internet.

Paraules clau: sense sostre, Raval, perfil, causes, ajudes, associacions.

1.2 EN CASTELLANO

Este trabajo consiste en la investigación sobre las causas que han llevado a la los sin techo del Raval (barrio de Barcelona) a encontrarse en esa situación y en averiguar las ayudas de las que disponen.

También estudio sus perfiles: las edades, la nacionalidad, el sexo y el tiempo que hace que se encuentran en esta situación.

Este estudio menciona las principales asociaciones especificadas en el ámbito de los sin techo que trabajan en el barrio, pero expone de una manera más específica la de "Arrels Fundació" puesto que: desde su creación en 1986 ha atendido a más de 13.000 personas sin hogar, trabaja para sensibilizar a la ciudadanía y su principal objetivo es que no haya nadie durmiendo en las calles.

Para cumplir mis objetivos de estudio me he focalizado en el estudio sociológico de los sin techo del barrio. Los resultados de dicho estudio los he obtenido a través de entrevistas, una ruta de observación que llevé a cabo por el barrio, revistas informativas e información adicional de internet.

Palabras clave: sin techo, Raval, perfil, causas, ayudas, asociaciones.

1.3 IN ENGLISH

This work consists in investigating the causes that have led homeless of Raval (a Barcelona neighbourhood) to find themselves in that situation, and to find out the aids they have available.

I also study their profiles: ages, nationalities, sex (male or female sex) and the time they have been in this situation.

This study mention the main associations that work in that neighbourhood and are also specified in the field of homeless. Nevertheless, it describes “*Arrels Fundació*” in a more specific way, because since his creation in 1986 it has served more than 13.000 homeless people, it works to raise citizen awareness and his main objective is to no one sleeping on the streets.

To meet my study objectives, I have focused on sociological study of homeless in the neighbourhood. I obtained the results of this study doing interviews, via an observation route that I carried out in the neighbourhood, through informative magazines and additional information via internet.

Key words: homeless, Raval, profile, causes, aid, associations.

2. INTRODUCCIÓ

Fer un treball de recerca suposa feina i moltes hores de dedicació. És evident, doncs, que amb aquests supòsits és important triar un tema que, a més d'obligar-te a buscar informació, seleccionar-la i donar-li forma, t'aporti nous coneixements, et permeti un enriquiment personal i t'obligui a superar dificultats i a trobar solucions als problemes que es poden presentar mentre s'està fent el treball.

D'on neix aquest treball? Aquest treball neix per la meva inquietud davant les diferències socials existents en la nostra societat.

Però, exactament aquest treball neix quan em vaig adonar que la nostra societat té interioritzada i normalitzada la imatge d'una persona dormint en un caixer automàtic entre uns trossos de cartó.

A més, he escollit aquest tema perquè aquest col·lectiu de gent forma part d'un sector de la nostra població, un sector socialment exclòs i que en els últims anys ha augmentat considerablement.

Crec que el tema de les persones sense llar és un problema col·lectiu i no només personal de la persona que el viu en primera persona. Ja que al llarg de tota la història de la humanitat sempre han existit persones que no tenien un lloc fix on viure o que han hagut de demanar diners per poder pagar el lloguer o simplement per poder donar menjar als seus fills.

D'altra banda, cal esmentar que un factor que em va fer tirar endavant en la meva recerca és el fet que el meu besavi va haver de demanar diners per poder comprar menjar per a la meva àvia i el seu altre fill, durant els anys de la guerra civil.

Gràcies al fet que la meva àvia m'ho hagi recordat sempre, m'ha fet ser conscient que aquest és un problema que li pot passar a qualsevol persona. I és per això que des de petita aquest col·lectiu no m'ha estat mai indiferent.

En conclusió, des de petita sempre m'he fet un llarg llistat de preguntes sobre com seria el dia a dia de les persones que actualment viuen al carrer. Però aquestes preguntes mai havien estat respostes.

Per aquesta raó he aprofitat el treball de recerca, per poder-me apropar a gent que no té un lloc on viure, i a gent que ajuda a fer que la vida d'aquestes persones sigui més suportable dia rere dia. Però he preferit centrar-me en una ciutat (Barcelona), i en un dels seus barris amb més persones sense llar en l'actualitat (el Raval).

Aquest treball és un estudi experimental que estudia el paper fonamental de les principals associacions que ajuden als sense sostre al barri del Raval, amb quina freqüència i com ho duen a terme.

La metodologia utilitzada ha estat la recerca de dades, i la realització d'entrevistes (tant a gent sense llar com a alguns treballadors de les associacions que els hi ajuden) per completar el meu treball i per poder fer posteriorment un anàlisi sobre com se senten, quines ajudes reben i com han arribat a aquesta situació.

En resum, la intenció d'aquest treball ha estat esbrinar quin tipus d'ajuda i com la reben els habitants del barri del Raval (i voltants) que no tenen un lloc on viure, o aquest no és fix.

3. OBJECTIUS

Els objectius generals que vull assolir amb aquest treball són: veure de quina manera, amb quina freqüència, qui i com ajuda als habitants sense llar del Raval. Amb això sabré com se senten psicològicament aquestes persones.

Per esbrinar com se senten emocionalment m'he marcat uns objectius: els generals (esmentats anteriorment) i uns específics que són els següents:

1. Analitzar quantes persones no tenen llar en aquest barri.
2. Analitzar les causes de com han arribat a aquesta situació.
3. Analitzar les ajudes que reben.
4. Quines associacions treballen en aquest àmbit i quines ajudes ofereixen?
5. Analitzar les característiques, els perfils psicològics i les edats de les persones que viuen al carrer, per poder-les posar en comú.

En conclusió, he de veure com han arribat a aquesta situació, com són les ajudes que reben i com se senten. Per aquest motiu he dividit el meu treball en aquestes parts: la història, la demografia, la sociologia i els sense llar. Quan ja ho tingui tot posaré les principals dades en comú per poder obtenir uns resultats lògics a les meves preguntes i hipòtesis de recerca, que són les següents:

1. Com arriba la gent a quedar-se sense llar?

Hipòtesis: La gran majoria de casos es donen per problemes econòmics, que simultàniament causen problemes a l'hora de pagar el lloguer o la hipoteca.

Moltes vegades, aquesta manca de diners és causada per la gran crisi econòmica que es va produir al nostre país aproximadament l'any 2007, altres hipòtesis són: les addiccions, discapacitats o a causa de la vellesa.

2. Com se sent la gent que arriba a aquesta situació?

Hipòtesis: La gent sol sentir-se desesperada i trista, ja que moltes vegades aquestes situacions no depenen d'ells i no solen tenir una segona opció on viure.

A més, molts sense sostre no troben a ningú a qui poder-se fer costat per culpa d'una societat capitalista i estigmatitzada.

3. Com ajuden l'ajuntament o altres institucions a la gent que no té un lloc on viure?

Hipòtesis: a Càritas, els hi proporcionen menjar cada dia de la setmana, algun espai perquè es puguin rentar i, si tenen disponible algun habitatge els hi deixen perquè puguin viure dignament.

Des de l'Ajuntament de Barcelona alguna mena d'ajuda o contacte amb alguna associació que els pugui ajudar a resoldre aquest problema.

4. Hi ha molts prejudicis cap a la gent que no té llar?

Hipòtesis: Sí, ja que se les qualifica de males persones, de persones sense educació, sense família i amics, que han arribat a aquesta situació per algunes decisions i/o opinions que han pres en el passat.

5. Perquè és el Raval un dels barris de Barcelona amb més gent sense llar?

Hipòtesis: El Raval és un dels barris amb més gent sense llar de Barcelona perquè majoritàriament és en aquest barri on es troben tots els centres d'ajudes.

4. MARC TEÒRIC

4.1 A QUÈ ENS REFERIM?

L'expressió de ser un "sense llar" ha tingut una gran variació de mots i paraules durant el llarg del temps, per explicar la mateixa cosa.

Indigent, vagabund o captaire són algunes les diferents maneres que tenim actualment d'anomenar a la gent que viu al carrer i que demana almoina per poder-hi subsistir. Però exactament que volen dir? Sabem les diferències etimològiques?

Quan parlem de... ens referim a (segons l'Institut d'Estudis Catalans):

-Indigent: Mancat de les coses més necessàries a la vida.

-Vagabund: Que va errant d'un lloc a l'altre, especialment defugint de treballar i cercant de campar-se la vida altrament.

-Captive: Persona que viu de demanar almoina.

És important entendre la diferència entre el que es considera **sostre** i el que és una **llar**. D'aquesta manera sabrem a què ens referim quan diem **ser un sense llar**, i a què ens referim quan diem **ser un sense sostre**.

Un sostre és: un lloc on estar a cobert de les inclemències del temps, és a dir, permet aixoplugar-se, però no significa que es tracti d'un espai de pertinença o integració.

En canvi, una llar és: un habitatge. S'entén que perquè una llar sigui considerada com a tal és necessari que l'habitatge reuneixi les condicions necessàries perquè la persona pugui viure amb qualitat de vida i dignitat.

Així doncs, tots els sense sostre són sense llar, però no tots els sense llar són sense sostre.

Quan diem **sense llar** ens estem referint a aquelles persones que viuen en un espai públic (sense domicili), o que pernocten en un alberg i/o estan forçats a passar el dia en un espai públic.

Segons diu la Federació Europea d'Associacions Nacionals que treballen amb persones sense sostre (FEANTSA).

Una vegada ja tenim clar a què ens referim quan parlem d'una persona sense llar ens és molt més fàcil poder-les diferenciar de les altres anomenades anteriorment.

4.1.1 És una cosa nova?

Doncs no, no és una cosa nova el fet que hi hagi gent dormint al carrer.

En molts dels casos, tenim més possibilitats a arribar a aquesta situació a causa de les diferències socials, existents en totes les societats.

Segons la investigació que es va publicar el 2012 “Hereditary inequality dates back to the Stone Age” (La desigualtat hereditària es remunta a l’Edat de Pedra) realitzada per arqueòlegs de les universitats de Bristol, Cardiff, Oxford i Durham, les desigualtats hereditàries van néixer fa 7.000 anys. És a dir, aquesta investigació ens informa que la desigualtat hereditària va començar a principis del Neolític.

El professor Bentley, catedràtic d'Arqueologia i Antropologia de la Universitat de Bristol, va dir: "Sembla que l'època neolítica va introduir a Europa les propietats hereditàries (terres i bestiar) i que la desigualtat de riquesa es va iniciar. Després d'això, per descomptat, no es va tornar cap enrere: a través de l'Edat del Bronze, l'Edat del Ferro i l'època industrial, la desigualtat de riquesa va augmentar, però les 'llavors' de desigualtat es van sembrar en el Neolític."

Segons l'època i el lloc, els perfils de la gent que no tenia un lloc on viure han estat molt diversos. Cal tenir en compte però, que no tenim molts coneixements sobre com era la gent sense llar en el passat, ja que els textos on quedaven redactats els fets importants els escrivien els monarques, el clergat o les classes benestants. Per tant coneixem el context històric, però el social no és gaire fiable.

Tot i així, a continuació, hi ha 3 representacions gràfiques dels sense llar des de l'Edat Mitjana, fins a l'actualitat:

1.

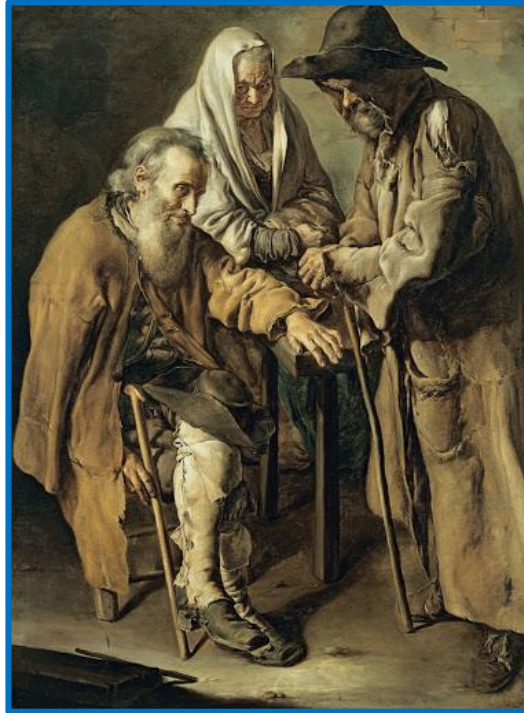

Es tracta d'un gravat on apareixen **vagabundus** (gent sense ofici ni benefici que es dedicava a demanar diners de poble en poble). Aquest nom es va utilitzar molt freqüentment durant l'edat mitjana, ja que es calcula que aproximadament ho era el 20%.

La paraula **vagabundus** està formada de **vagus** (vago) del verb **vagari** (vagar) i el sufix **-bundus**.

La paraula **vagabundo** apareix al segle XIV. I la més recent: **vagamundo** va aparèixer al segle XIV, canviant el final per **-mundo** per etimologia popular.

2.

Nom de l'obra: *Three Beggars*

Autor: Giacomo Ceruti anomenat "Il Pitocchetto".

Any i lloc: 1698-1767 Milà.

Ubicació actual: MNAC (Museu Nacional d'Art de Catalunya).

Dos homes i una dona d'edat avançada, vestits amb parracs, es troben al voltant d'una taula.

Es tracta d'una pintura de protesta davant les condicions que patien algunes persones, una pintura de temàtica social que pretenia trobar una lliçó moral constructiva.

3.

I fins a l'actualitat, segle XXI, i podem reconèixer perfectament aquesta imatge, ja que ja ens hem acostumat.

4.2 SENSE SOSTRE A BARCELONA

4.2.1 L'augment en els últims 10 anys:

Les persones que acostumen a viure al carrer, quan aconseguen una feina, que sol ser d'uns quants dies, setmanes o si tenen sort alguns mesos, acostumen a estalviar. D'aquesta manera poden allotjar-se durant algun període de temps (en un hostal o compartir una habitació amb algú). Hi ha casos, també, que marxen de la ciutat, perquè aquesta feina (precària) es troba fora de la ciutat.

Però un cop s'acaba aquesta feina, tornen al carrer. Entren, sí és que al carrer s'hi pot entrar, i surten.

La precarietat extrema de l'habitatge i del mercat laboral de Barcelona, fa que centenars de persones visquin al caire de l'abisme.

El recompte elaborat el 17 de maig del 2018 per la *Xarxa d'Atenció a Persones Sense Llar* (XAPSLL) van recomptar 956 persones dormint al carrer.

Però, si sumem el nombre total de persones (diferents) contactades al carrer pels serveis municipals al llarg de tot l'any, obtenim un total de 2.452.

Saber qui són aquestes 2.452 persones, el seu sexe, la seva edat i la seva procedència: és un pas imprescindible per entendre el perquè i intentar prevenir-ho. Aquest és l'objectiu de l'informe realitzat per l'Àrea de Drets Socials del consistori barceloní.

El treball (*Qui dorm al carrer a Barcelona?*) va estar a càrrec d'Albert Sales, un investigador i assessor municipal en la matèria.

L'investigador destaca que en el moment en què l'Ajuntament de Barcelona inverteix més recursos a combatre l'exclusió, és quan més persones hi ha dormint al carrer.

La xifra de 2.452 persones que durant l'any 2018 van dormir en algun moment al carrer suposa un increment del 72% en un total de deu anys.

I si agafem només les xifres d'un dia concret, aquest increment és de 45,3%.

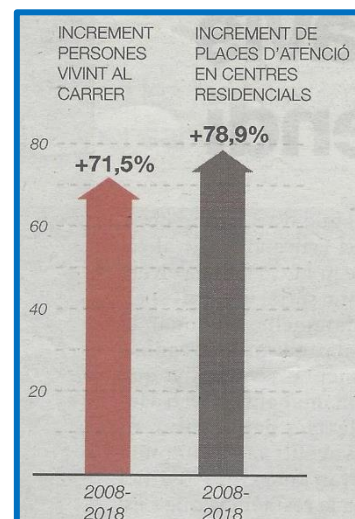
El creixement més d'estacat és el d'homes estrangers de nacionalitat comunitària, que han passat de 343 el 2008 a 933 el 2018. El país d'origen més comú és Romania (438).

4.2.2 Les seves nacionalitats:

Hem de tenir en compte que la gran majoria de persones que viuen als carrers de Barcelona no són de Barcelona, per aquest motiu no se'ls havia fet cap classe de seguiment per part dels serveis socials, el primer contacte que tenien amb ells era directament al carrer. Per aquest motiu es fa difícil saber que els hi ha passat a aquestes persones perquè acabin en aquesta situació.

El submón de les persones sense sostre està globalitzat. Es tracta d'un dels principals problemes europeus.

Per aquesta raó és necessari coordinar els serveis socials a escala europea, ja que per moltes places i recursos que es creïn (en aquesta dècada s'han incrementat en un 78,9%) si no para de caure-hi gent, el problema no se solucionarà.

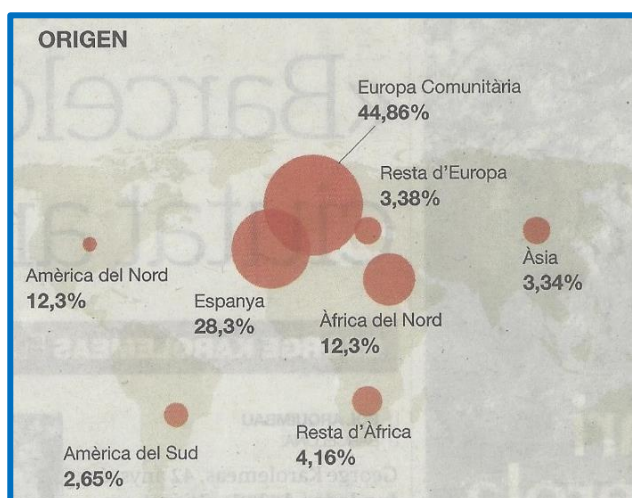
Com ja he comentat anteriorment, Romania és el país comunitari d'origen més freqüent entre els sense sostre de Barcelona (438). Però també figuren Polònia (78), Itàlia (58), Bulgària (33) i França (33).

Barcelona es troba davant d'un fenomen global vinculat a la mobilitat que impacta dins del continent europeu, i del món sencer.

La mobilitat de la qual parlem va més enllà de l'Erasmus. Parlem de què la gent en els últims 20 anys ha augmentat considerablement el seu nombre de viatges, i Barcelona és un destí atractiu. Però no només el nombre de sense sostre ha augmentat perquè sigui un destí atractiu per viatjar, sinó que també és degut al seu bon clima i a la seva geografia, a la seva pluralitat cultural, la seva posició dintre d'Europa, o el fet de ser considerada com una ciutat de drets.

Aquestes són algunes de les raons per les quals el nombre de sense sostre podria haver augmentat, i seguirà augmentant a Barcelona si no s'implanta o es fomenta la col·laboració dels serveis socials a escala europea.

L'origen dels habitants sense sostre a Barcelona l'any 2018, amb un total de 2.452:

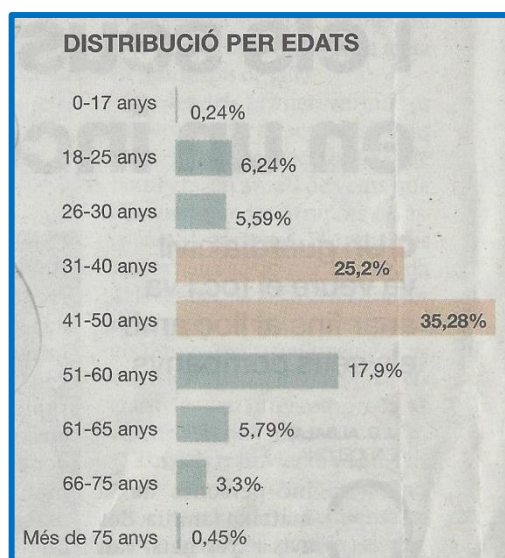
4.2.3 El seu sexe i les seves edats:

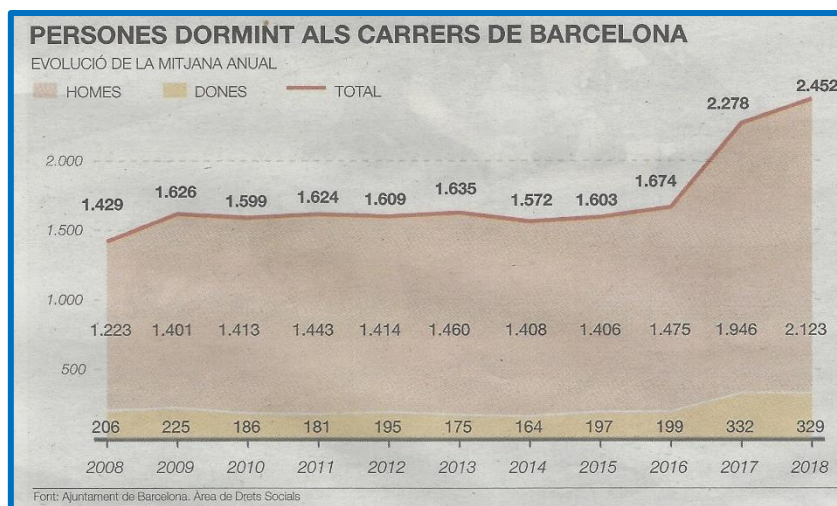
Les xifres ens informen que hi ha hagut un gran increment de joves sense llar, ja que Barcelona s'ha convertit en una ciutat on l'accés a l'habitatge digne és pràcticament impossible, fins i tot per als joves amb referents familiars i una xarxa estable amb la resta de la societat.

Entre el 2016 i el 2018 el nombre de persones de menys de 30 anys que dormien pels carrers de Barcelona es va duplicar.

El 2016 van ser 136 joves els que dormien al carrer, mentre que el 2018 ho van fer 293 (239 homes i 57 dones).

El fenomen dels sense llar, es tracta d'un fenomen majorment masculí, però les dones joves representen el 19% del total de persones al carrer en aquesta franja d'edat. Aquest percentatge de dones joves, és molt més elevat que el percentatge de dones de més edat (12,6%).

El 72% de les dones joves que viuen al carrer, són europees.

Existeixen dos grans col·lectius de joves que viuen al carrer.

1. Nois del nord d'Àfrica, coneguts com a "menas" (*Menors Estrangers No Acompanyats*). Aquests representen el 36% de les persones que actualment dormen al carrer.

Aquests al seu torn es poden dividir en dos subgrups:

- 1.1. Extutelats que en complir la majoria d'edat perden la tutela i també la casa (està calculat que aquest col·lectiu no pararà de creixen en els últims anys si no s'apliquen mesures).
- 1.2. Majors d'edat que van arribar a Barcelona i no van poder accedir a cap recurs públic a causa de la seva majoria d'edat.

2. Col·lectiu dels comunitaris. El 40% del total, vinculats al consum de drogues. La ciutat de Barcelona és coneguda en el continent europeu pel seu bon clima i per l'heroïna.

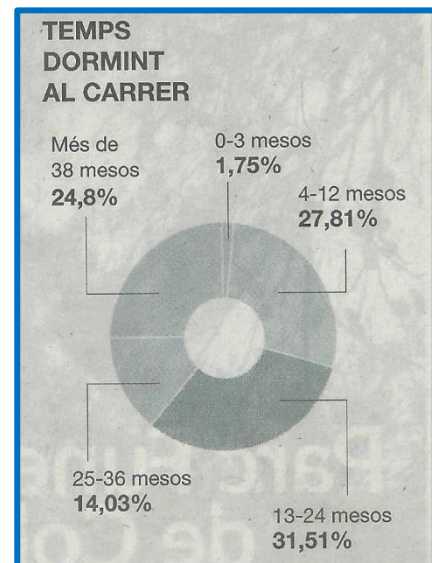
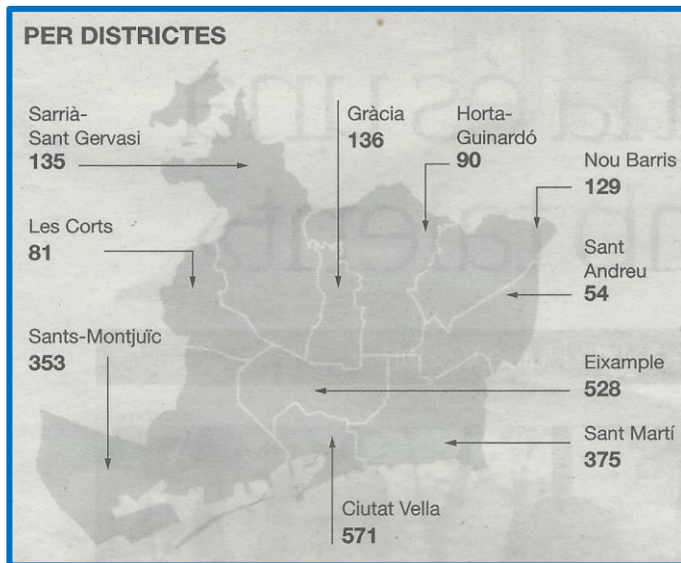
Des de l'any 2016 els nois que tenien entre els 18 i els 25 anys han passat a ser de 65 a 153, cosa que és bastant alarmant.

Cada vegada és més important la presència dels centres de dia, ja que gràcies a aquestes entitats podem saber més sobre els sense sostre.

Com per exemple: que en el 2015 als centres de dia s'hi van atendre a 248 persones entre els 18 i els 25 anys. Mentre que el 2018 van ser 869, i no van atendre a més perquè no hi havia més places...

Una altra cosa que hem de conèixer, és el temps que s'hi acostuma a passar la gent vivint al carrer i a quines zones hi ha més sense sostre de Barcelona.

El 2018 el 25% feia més de 3 anys que hi dormia al carrer. Aquesta situació afecta més als espanyols i, òbviament a la gent més gran.

Totes les fonts de l'apartat 2 (Sense sostre a Barcelona) són fonts de: l'Ajuntament de Barcelona, àrea de Drets Socials. Publicades pel diari *El Periódico*, el dilluns 30 de setembre del 2019, per Helena López.

Podem observar que el districte de Ciutat Vella, va ser el districte de Barcelona amb més gent dormint al carrer l'any 2018, exactament 571.

El Raval, juntament amb tres barris més, forma part d'aquest districte.

4.3 EL RAVAL

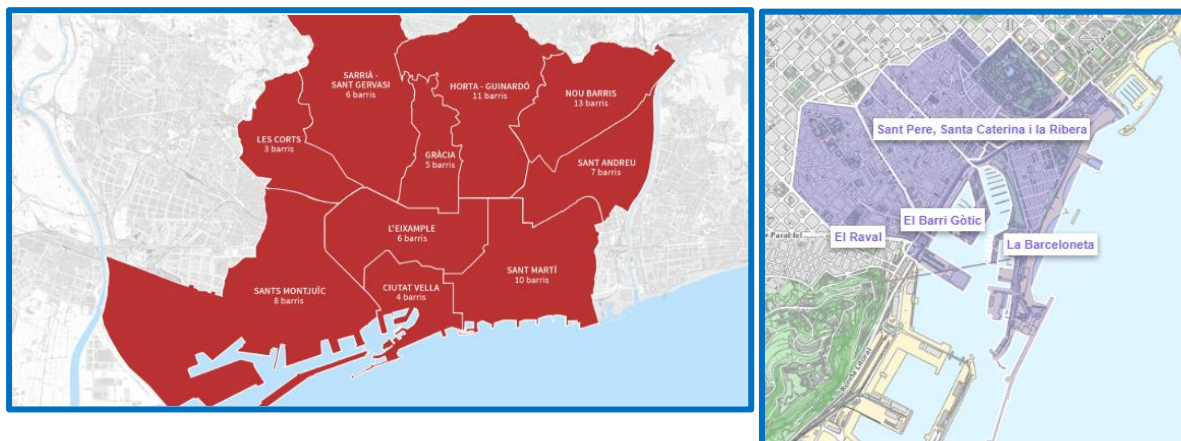
4.3.1 Localització:

El Raval és un dels barris de la ciutat de Barcelona. Està dintre del districte de Ciutat Vella juntament amb 3 barris més: *La Barceloneta*, *El Gòtic*, *Sant Pere*, *Santa Caterina* i *la Ribera*.

Actualment, el districte de Ciutat Vella també rep el nom com a districte 1 Barcelona.

El Raval es troba a tocar del port i de la Rambla, de les rondes de Sant Pau i de Sant Antoni i del carrer de Pelai. Entre els seus principals carrers destaquen: el carrer del Carme, el carrer Nou de la Rambla i la rambla del Raval.

Els seus habitants utilitzen aquest codi postal: 08001.

4.3.2 Història del barri:

4.3.2.1 *Dels inicis fins al segle XVIII*

Durant la Barcelona romana, en aquest barri hi havia camins veïnals que van dibuixar el contorn del barri que va tenir més endavant. Fins al segle XIV El Raval era, només, un camp obert amb terres cultivades que abastaven la ciutat de Barcelona.

El monestir de Sant Pau del Camp va ser el primer nucli important del Raval, anterior al segle X, al voltant del qual hi va haver una petita vila medieval vinculada al monestir. El creixement de Barcelona va configurar el Raval a l'espai que pren forma de diamant entre el segon cinturó de muralles (Jaume I l'any 1268, la Rambla) i el tercer i darrer cinturó (Pere el Cerimoniós, 1348, les rondes i l'avinguda del Paral·lel).

La ciutat de Barcelona es trobava ofegada per les muralles de Jaume I, llavors va ser quan Pere el Cerimoniós va decidir fer el tercer cinturó emmurallat. Però primer calia assegurar-se de les expectatives del creixement urbà.

La tendència general de les ciutats de l'època era d'encerclar dins les muralles una extensió de terreny prou gran per preveure la subsistència dels habitants en temps de guerres i setges.

En aquest gravat antic, publicat a les *Monografies històriques de Barcelona*, es dibuixa una aproximació a com era la Barcelona emmurallada.

Però totes les expectatives de creixement de la ciutat se'n van anar en orris. Ja que al final del segle XIV i principi del XV, a causa de les dificultats econòmiques (el comerç marítim es desplaçava cap a l'Atlàntic), polítiques (Barcelona es va arruïnar amb la guerra contra Joan II) i socials (davallada demogràfica per pestes i epidèmies) es va paraitzar el creixement del Raval, que va quedar com a zona d'activitat bàsicament agrícola.

Entre el segle XV i la desamortització de Mendizábal l'any 1837, el Raval es va convertir en "terra de convents". La gran quantitat de sòl edificable va donar peu a la instal·lació d'ordes religiosos en el marc de la Contrareforma impulsada pel Concili de Trento (1543-1563).

4.3.2.2 La industrialització del Raval

A principis del segle XVIII, les indústries van començar instal·lant-se enmig dels horts, dels convents i de les cases gremials. Però no va ser fins a l'any 1718, amb la prohibició d'importar teixits estampats, que es va afavorir l'aparició de la indústria manufacturera.

Però la industrialització definitiva no va quedar establida fins al període de 1770-1840. Els nous carrers amb fàbriques i cases per als treballadors no van començar a sorgir fins a la segona meitat del 1700. A partir d'aquesta data van començar a desaparèixer les cases gremials, o van quedar dividides en molts habitatges per acollir d'una forma temporal als camperols que fugien del camp a causa de la crisi de fam (crisi agrícola del 1765-1766).

Entre 1783 i 1785, s'hi va instal·lar la indústria d'Erasmè Gònima, i es va aixecar la fàbrica de teixits, filats i estampats, més gran del seu temps.

Va ser llavors quan El Raval es va convertir en el barri més dens d'Europa, ja que els treballadors de les fàbriques es van quedar a viure allà, i es va aprofitar aquesta situació per edificar tot el que va ser possible.

Fàbrica d'estampats d'Erasmè Gònima al carrer del Carme de Barcelona. Dibuix de Lola Anglada (*Visions barcelonines. Els barris de la ciutat*, vol. II. F. Curet i L. Anglada, 1954).

Segons el padró de fabricants, l'any 1829 al Raval ja hi havia 74 fabricants tèxtils, 2.443 telers i 657 màquines de filar. La fàbrica que més destacava en aquella època era la fàbrica Bonaplata, ja que era la primera impulsada amb vapor.

El Raval es va convertir en l'únic lloc dins de les muralles de la ciutat on es podien edificar construccions grans, ja que era poc atractiu fer-ho a l'exterior a causa de la inestabilitat política (carlisme i bandolerisme). A més, era a prop de la sortida natural de Barcelona com a ciutat portuària. Cosa que era beneficiosa per al comerç.

L'any 1859, a causa de les revoltes obreres contra les mecanitzacions modernes i diverses epidèmies de còlera van fer prendre la decisió d'enderrocar les muralles i permetre l'expansió urbana i industrial fora d'un nucli urbà insalubre i fàcilment controlable per un moviment obrer que es començava a organitzar.

Cap a principis de 1860 es va produir un èxode empresarial cap al pla de Barcelona. A més una llarga llista de fabricants van començar a marxar del barri, ja que seguien les teories higienistes de l'època.

En el nou model de ciutat, el Raval va ocupar una situació perifèrica com a barri residencial obrer, que va durar fins al començament del segle XX.

I com que es va convertir en un barri residencial obrer, el barri va assolir una sèrie de moviments, que van adoptar una gran importància, que finalment, van ultrapassar les seves fronteres.

4.3.2.3 La transformació del Raval

A poc a poc El Raval es va anar convertint en un barri d'habitatges per a classes d'un baix poder adquisitiu, en el qual els immigrants eren la part més destacada (degut a les exposicions universals de 1888 i 1929).

Mapa de la ciutat de Barcelona on hi ha marcats els llocs on es va fer l'exposició universal de 1929.

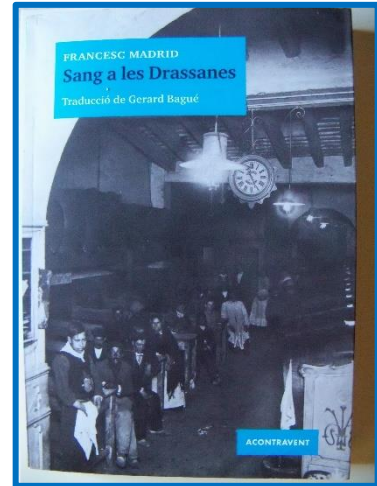
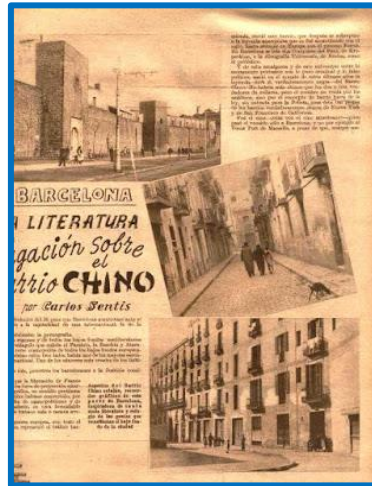
Aquesta extracció proletària va tenir un paper molt important del 26 al 31 de juliol de 1909 (Setmana Tràgica) el Raval va ser el principal escenari de la crema de convents i de l'enfrontament amb l'exèrcit.

L'any 1925 gràcies al periodista i dramaturg Francisco Madrid, més conegut per Paco Madrid, la zona sud de l'actual Raval va quedar batejada amb el nom de Barri Xinès de Barcelona.

Va rebre aquest nom a causa de l'amuntegament humà, una xarxa viària estreta i tortuosa, la proximitat que té el barri del port i la dedicació de molts immobles a bars, sales d'espectacles i cases de tolerància.

Fotografia de Francisco Madrid el 1927.

Al número 1 del setmanari de crítica teatral i literària "El Escandalo" datat del 22 d'octubre de 1925.

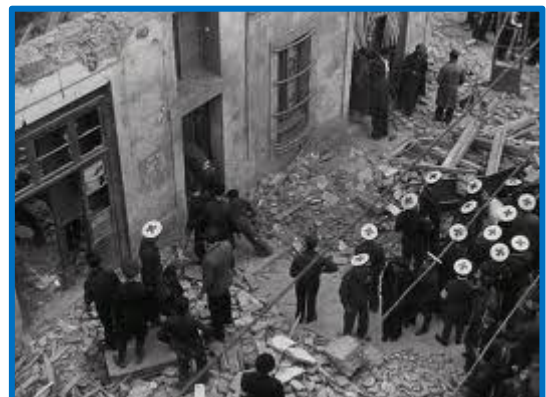
Primer article d'una sèrie titulada "Els baixos fons de Barcelona", en la qual va fer referència a la taverna de la Mina.

Va escriure que "la Mina és la gran taverna del barri xinès. Perquè el districte cinquè, com Nova York, com Buenos Aires, com Moscou, té el seu barri xinès". Un any després, en 1926 aquesta sèrie d'articles van ser recopilats i publicats en un llibre sota el títol de "Sang a Drassanes", editat per Edicions de la Fletxa.

Durant la Segona República (1931-1936), van sorgir les primeres demandes dels veïns del barri, que reclamaven una millora amb les propostes dels arquitectes del GATCPAC. (Grup d'Arquitectes i Tècnics Catalans per al Progrés de l'Arquitectura Contemporània).

El pla Macià donava solucions racionalistes i integrades als problemes del barri. Però primer la Guerra Civil Espanyola i després la llarga dictadura franquista van condemnar el Raval a una degradació urbana i social encara més gran.

Per culpa de les destruccions de la guerra civil, i la misèria de la postguerra que va patir Espanya, van perjudicar molt la vida nocturna del barri, en un procés que va posar fi al decret de tancament de les cases de prostitució l'any 1956.

Carrer del Raval bombardejat durant la guerra civil.

Durant els anys vuitanta, l'Administració va impulsar una política decidida de reformes i rehabilitació d'habitatges, d'obertura d'espais i creació d'equipaments per a la comunitat, que va anar deixant en segon terme el nom de Barri Xinès, i es va recuperar la denominació històrica del Raval.

4.3.3 El barri en l'actualitat:

En l'actualitat és un dels barris més polèmics i més interessants de Barcelona, tot i que també té un costat fosc i sòrdid. En realitat, el Raval no és el lloc més net i segur de Barcelona, però té un caràcter i una peculiaritat diferent de la resta de barris.

També, cal esmentar que actualment El Raval es tracta del barri més “perillós” de Barcelona, ja que és el barri on hi ha més robatoris, denúncies de veïns, baralles i consum i venda de drogues.

A més hi ha constància de què hi ha hagut, i de què encara hi ha una “xarxa de narcopisos” i de prostitució.

També és el barri més pobre de tots els que componen el centre de la ciutat: ocupa el 48è lloc en el rànquing per nivell de renda que va elaborar l'ajuntament l'any 2018.

4.3.3.1 Els seus habitants i les seves nacionalitats:

Al Raval conviuen avui dia vilatans i gent vinguda de múltiples països i cultures diferents. En els seus carrers es poden veure comerços de totes les nacionalitats i fins i tot botigues de moda i noves tendències, sobretot en la part alta del barri. També és coneguda carrer de la Cera, amb una gran i històrica comunitat d'ètnia gitana, de la qual va sorgir la rumba catalana.

Un dels trets més característics del Raval és la interculturalitat que té, ja que **un 56% del veïnat prové d'altres llocs del món. Després de l'espanyola, les nacionalitats majoritàries són la pakistanesa (al Raval Sud), i la filipina (al Raval Nord).**

Gràcies a la gran interculturalitat que hi ha en aquest barri, quan passegem pels seus carrers podem trobar amb facilitat establiments de queviures regentats per pakistanesos, botigues de roba índia, parades de menjar italià...

L'ajuntament de Barcelona l'any 2017 va fer un estudi estadístic per barris segons la seva nacionalitat. Aquests van ser els resultats de la població de Ciutat Vella:

	BARCELONA	Dto 1. CIUTAT VELLA	1. el Raval	2. el Gòtic	3. la Barceloneta	4. Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera	% Ciutat Vella / Barcelona
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	8,3
Europa	88,6	71,2	61,3	76,4	84,1	79,6	5,1
Espanya	82,2	54,9	50,4	53,7	65,3	58,4	4,2
Itàlia	1,8	5,0	3,3	6,8	6,3	6,5	17,6
França	0,9	2,3	1,6	3,5	1,9	3,2	18,0
Rumania	0,5	1,6	1,0	2,2	1,5	2,5	21,8
Alemanya	0,4	0,7	0,6	0,9	0,6	0,8	9,8
Reino Unido	0,4	1,2	0,8	1,8	1,3	1,7	17,6
Rússia	0,4	0,6	0,4	0,8	0,8	0,8	8,8
Portugal	0,3	0,4	0,3	0,4	0,7	0,3	8,0
Ucraïna	0,3	0,6	0,4	0,7	0,7	0,8	13,6
Polònia	0,2	0,6	0,3	0,9	0,6	0,9	20,9
Països Baixos	0,2	0,4	0,3	0,5	0,6	0,4	14,0
Resto països	1,0	3,0	1,9	4,3	4,0	3,5	18,4
Àfrica	1,3	3,7	3,8	3,5	2,9	4,2	18,6
Marruecos	0,8	2,6	2,8	2,1	2,1	2,9	20,8
Argèlia	0,1	0,4	0,4	0,3	0,4	0,4	22,0
Senegal	0,1	0,2	0,1	0,3	0,1	0,3	13,9
Resto països	0,3	0,5	0,5	0,6	0,3	0,5	12,3
Amèrica	5,6	7,5	6,2	9,3	7,7	9,1	8,4
Estados Unidos de America	0,6	0,5	0,6	0,5	0,5	0,4	6,2
Ecuador	0,6	0,8	0,6	1,0	0,7	0,9	8,6
Bolivia	0,5	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	4,3
Perú	0,5	0,5	0,5	0,3	0,4	0,4	5,7
Colòmbia	0,5	0,2	0,2	0,4	0,1	0,1	2,8
Argentina	0,4	0,7	0,5	0,8	1,1	0,9	11,7
Dominicana, República	0,4	0,5	0,4	0,5	0,7	0,6	8,2
Brasil	0,4	0,8	0,6	1,2	0,8	1,0	13,6
Chile	0,4	0,4	0,4	0,2	0,1	0,7	7,1
Honduras	0,3	0,7	0,5	1,2	0,7	1,1	18,0
Paraguai	0,3	0,6	0,4	0,8	0,6	0,8	13,8
Mèxic	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	5,3
Veneçuela	0,2	0,5	0,4	0,7	0,5	0,5	12,9
Uruguai	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,1	8,4
Cuba	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	9,3
Resto països	0,3	0,4	0,3	0,5	0,4	0,6	10,9
Àsia	4,4	17,4	28,7	10,6	4,9	6,9	24,7
Pakistan	1,2	0,9	0,7	0,9	0,4	1,6	4,6
China	1,2	6,2	10,0	4,4	2,7	1,7	32,7
Filipinas	0,6	4,5	8,5	1,6	0,1	1,2	51,0
Índia	0,4	1,4	2,2	1,0	0,5	0,6	24,6
Bangla Desh	0,2	2,9	5,9	0,6	0,1	0,2	74,0
Japó	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1	0,3	8,9
Nepal	0,1	0,2	0,3	0,1	0,1	0,0	15,4
Resto països	0,7	1,2	1,1	1,7	0,8	1,2	10,8
Oceania	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	28,9
Apatridas	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Per entendre l'anterior quadre, em de tenir en compte que es tracta de tants per cent.

També hem de saber que actualment hi ha 47.274 habitants, una superfície de 109,80ha, i una densitat de població de 433hab./ha

4.4 SENSE LLAR AL RAVAL

4.4.1 Factors dels sense llar al Raval:

Com a punt de partida, el problema principal de les persones sense llar implica considerar la manca d'habitatge, però l'exclusió residencial no és suficient per entendre la problemàtica del col·lectiu de persones sense sostre. Aquesta cal contextualitzar-la a partir de les conseqüències que es generen a causa de les transformacions econòmiques laborals, familiars i socioculturals dels darrers anys.

Es tracta d'un procés condicionat per factors tant socioeconòmics com socioculturals. A més, també cal considerar que un gran nombre de persones pertanyents a capes socials diverses, poden trobar-se en una situació semblant.

El col·lectiu que viu en una situació de pobresa extrema, que no tenen llar i que pateixen processos de desarrelament social, han arribat a aquesta situació, d'una banda, per un procés d'exclusió que fa que les persones sense ingressos estables i materials suficients avancin cap a una situació de pobresa relativa o absoluta.

Causes principals dels sense llar del Raval:

1. **A causa de la immigració:** Quan algú ve en busca "d'un futur millor" moltes vegades segurament ni pensa en què no conèixer la llengua d'aquell territori pot suposar un gran problema. A més molts dels immigrants que arriben al nostre país, la gran majoria de vegades arriben desemparats, ja que no coneixen a ningú a qui adreçar-se en arribar.
2. **Per culpa de les addiccions:** Quan algú és addicte a alguna droga, a l'alcohol o als jocs, deixa de ser conscient del que fa i a què dedica la seva vida. A poc a poc s'allunya dels seus vincles familiars i del seu grup d'amistats. Fins que finalment acaba fent qualsevol cosa per tal d'aconseguir més substàncies o per seguir jugant. Actualment aquesta és la principal causa dels sense llar del Raval, però és més alt el nombre de persones drogoaddictes i alcoholitzades que no a les addictes al joc.
3. **A causa dels desnonaments:** Del 2008 al 2014 el nostre país va viure una gran crisi econòmica, en la qual moltes famílies no van poder seguir pagant les seves hipoteques. Llavors els bancs van decidir que la millor opció era fer-los fora de casa seva.
4. **A causa dels trastorns mentals:** Per poder tractar els trastorns mentals és necessària l'ajuda de professionals. Moltes vegades aquesta ajuda és privada, i la família no té prou diners per a pagar-les. És difícil, per no dir impossible, conviure amb una persona que pateix algun trastorn mental, ja que sovint, també s'acaba desenvolupant en el consum de drogues, és a dir en una drogodependència. Altres vegades, la mateixa persona que pateix el trastorn mental és qui decideix desarrelar-se de la societat i començar a viure al carrer. Dormint al carrer per

causa de trastorns mentals al Raval, i a Barcelona, trobem a més dones que no homes. Moltíssimes d'aquestes, han patit i segueixen patint agressions sexuals i/o violacions. Però que desgraciadament queden silenciades pel fet que pateixin un trastorn mental.

5. ***Els treballadors pobres:*** La precarietat extrema de l'habitatge i del mercat laboral de Barcelona, fa que a moltes persones no els hi arribi el sou per a pagar la hipoteca o el lloguer, ja que aquest sou és molt baix. Llavors deixen de pagar-lo i queden automàticament al carrer. Aquest motiu per quedar-se sense llar és nou dels últims 10 anys. I cal entendre que no és el mateix que ser desnonat.

"Es indecente gente sin casas, casas sin gente", Silvia Pérez Cruz.

4.4.2 Perfil gent sense llar al Raval:

Les característiques principals de la població sense llar del Raval i en general, sempre han estat i segueixen sent aquestes:

- Inexistència o greu inestabilitat en l'habitatge.
- No estan en un lloc fix.
- Desvinculació del mercat laboral o vinculació molt precària.
- Escassa o inexistència d'ingressos econòmics.
- Relacions familiars i socials febles o inexistents; solitud i aïllament social.
- A vegades, presència de consum d'alcohol o altres substàncies generadores d'addicció.
- Sense hàbits d'higiene i cura persona, i si en tenen són molt febles.
- Manca de reconeixement de la seva pròpia situació.
- Poca o nul·la capacitat per sortir-se'n sense suport.

Amb el pas del temps les causes per les quals la gent ha acabat vivint pels carrers del Raval han anat canviant i, com és lògic, també han canviat els seus perfils. Tal com es

pot veure a continuació, en els últims 30 anys el perfil ha canviat dràsticament. Ha canviat tant, principalment pel difícil accés a l'habitatge que té la ciutat de Barcelona, els desnonaments que s'han produït en els últims anys en la ciutat (en especial en aquest barri) i a causa de l'auge de la immigració.

El perfil tradicional d'una persona sense llar del Raval és:

- Home.
- Edat adulta i avançada.
- Solter.
- Amb problemes d'alcoholisme.
- D'origen social desafavorit i de baix nivell formatiu i educatiu.

El nou perfil de les persones sense llar del Raval és:

- Home adult separat o divorciat.
- Home jove amb problemes familiars.
- Homes i dones joves i adults drogoaddictes o exdrogoaddictes.
- Dones joves i adultes que han patit maltractaments, separacions o divorcis. Aquestes són de major nivell educatiu i cultural.
- Malalts amb trastorns mentals.
- Immigrants.

Josep (un dels entrevistats).

Home nascut a Catalunya, d'edat adulta, solter, amb problemes d'alcohol i drogues, de baix nivell educatiu.

Forma part del col·lectiu tradicional de sense sostre del Raval. "Entra i surt del carrer".

4.4.3 Comparació dels sense llar abans i ara:

En els últims 10 anys el número de sense sostre ha augmentat considerablement, ha augmentat tant, fins al punt que quan sortim al carrer hi veiem a algú dormint entre cartons, o buscant menjar a la brossa no ens sorprèn.

A Espanya, l'última enquesta de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) de 2012 diu que hi ha 22.938 persones en situació de sense llar. L'Estratègia Nacional Integral per a Persones Sense Llar 2015-2020 farà un intent per aproximar una xifra més adequada a la realitat, a estimar que la xifra de persones en situació de sense llar és de 33.275 persones.

Però Càritas afirma que aproximadament hi ha unes 40.000 persones sense llar al nostre país.

Però, exactament quants sense llar hi ha al Raval?

Els voluntaris de la Xarxa d'Atenció a les Persones sense Llar van explicar, que la nit del 16/05/2018, 956 persones dormien pels carrers de Barcelona.

L'Eixample va ser el districte on més sense sostre s'hi van detectar dormint, exactament (217), seguit del Ciutat Vella (210), Sants-Montjuïc (172) i Sant Martí (112).

En conclusió; no hi ha un estudi amb precisió sobre els sense llar que hi ha a Espanya, tampoc de Catalunya, ni de Barcelona ni del Raval. I els estudis que hi ha no són actuals.

“Entendemos que es una cuestión de lucha contra la pobreza extrema y de derechos humanos”, argumentó Laia Ortiz. Y ahí vino el pero: “Pero la lucha contra la pobreza no puede ser estrictamente barcelonesa, porque es una cuestión que crece. Muchas de las personas que estamos atendiendo vienen de Cataluña y el resto de España y Europa”. La edil hizo un “llamamiento a la corresponsabilidad del resto de los municipios del área metropolitana —donde los recursos son casi inexistentes, apuntó— y de Cataluña y para que esta sea una de las prioridades del Gobierno de la Generalitat”.

(La mitad de los nuevos 'sin techo' de Barcelona son de fuera de la ciudad -Clara Blanchar, Alfonso L. Congostrina- EL PAÍS)

4.5 ASSOCIACIONS QUE OFEREIXEN AJUDES ALS SENSE LLAR

A la ciutat de Barcelona hi ha diverses associacions i diverses persones que ajuden als sense llar. Jo aquí explicaré la fitxa tècnica de les més destacables.

4.5.1 Arrels fundació:

Any de fundació: 1987

Què fan al barri?: Atenen i orienten a les persones sense llar que viuen als carrers de Barcelona. Les acompanyen per aconseguir una vida el més autònoma possible cobrint les necessitats bàsiques, proporcionant-los atenció social i sanitària i garantint allotjament a aquelles persones que es troben en una situació més vulnerable.

També treballen per sensibilitzar la ciutadania, denunciar situacions injustes i aportar solucions a les administracions i la societat civil per fer possible que ningú dormi al carrer.

Pressupost: Dades econòmiques de 2018:

Total d'ingressos de l'any 2018: 3.561.448,89 €.

Finançament públic: 33,96%

Finançament privat: 66,04%

Activitats: Al carrer Riereta tenen el centre obert, un espai d'accés lliure per oferir orientació a persones que viuen al carrer sobre els recursos que hi ha a la ciutat i també servei de dutxes, consigna, rober i dispensació farmacològica, però sobretot escolta i acompanyament. També gestionen la Llar Pere Barnés, un equipament d'estada temporal per a persones sense llar amb un estat de salut fràgil, i La Troballa, un taller ocupacional.

Disposen d'un equip de carrer que recorre la ciutat visitant a les persones més vulnerables que dormen al ras, acompanyant-les i donant resposta a les necessitats que puguin plantejar com anar al metge o buscar un allotjament. També gestionen dos espais nocturns de baixa exigència.

Direcció: Carrer de la Riereta, 24, Barcelona

Carrer de Puig i Xorriquer, 14, Barcelona

4.5.2 *Projecte sostre:*

Any de fundació: 1992

Què fan al barri?: Tenen 6 places de residència temporal per a homes majors d'edat sense llar, que visquin al barri de La Barceloneta o en zones properes. Tenen voluntaris/es que els atenen els 365 dies de l'any.

Pressupost: 7.915.539 € al 2018.

Activitats: Als matins ofereixen esmorzar. També tenen una educadora social que atén als usuaris.

Direcció: Carrer dels Pescadors, 42, 08003 Barcelona

4.5.3 *Càritas diocesana de Barcelona:*

Any de fundació: 1944

Què fan al barri?: Treballen per oferir suport a les persones perquè no perdin l'habitatge i el puguin mantenir i, de l'altra banda, enfortir i restablir els vincles i la xarxa social, laboral, familiar i comunitària de les persones en situació de sense llar.

Ajuden a persones que han caigut en una situació d'exclusió social per la manca d'habitatge a què participin en processos d'inserció social que els permetin, accedir a una llar.

Pressupost: Dades econòmiques de 2017:

Aportacions privades: 73%- 256,5 milions d'€

Aportacions públiques: 27%- 96,5 milions d'€

Direcció: Via Laietana, 5, 08003 Barcelona.

5. METODOLOGIA

Per començar, el meu treball és un estudi experimental, perquè majoritàriament serà un treball de camp.

El meu treball és una barreja entre un estudi sociològic i un d'antropològic del barri del Raval de Barcelona. Tracto la creació i la transformació del barri en la seva vessant històrica i geogràfica, per després esbrinar perquè és dels barris amb més número de gent dormint al carrer.

El meu treball combinarà una part de recerca històrica sobre la història i l'evolució del barri i una segona part de treball de camp.

He dividit el meu treball en dues parts:

1. La recerca històrica em permetrà veure l'evolució del barri al llarg dels segles i la seva composició social actual.

Història: Aquí explicaré la història i la transformació d'aquest barri al llarg dels segles. També explicaré la situació actual del barri.

Sociològic: Aquí analitzaré les procedències dels seus habitants, els perfils dels sense llar i les ajudes que els hi ofereixen Càritas, Projecte Sostre, i en especial dedicació Arrels Fundació.

2. El treball de camp elaborat a partir d'entrevistes em servirà per fer l'estudi dels seus habitants.

Antropològic: En aquesta part estudiaré les causes dels habitants que no tenen llar en aquest barri. Aquesta serà la part més important del treball, ja que en si és treball de camp. I que consistirà a fer una recerca de les institucions que treballen al barri del Raval, que fan i quines ajudes reben.

5.1 LA INFORMACIÓ

Una part de la informació és bibliogràfica. Aquesta l'aconseguiré de la font de *Google*, i *Google Acadèmic*. He escollit aquestes fonts d'informació (biblioteca i hemeroteca), ja que considero que hi ha informació, articles i tesis que poden ser útils al mateix temps interessants per a la meva recerca.

A més de les fonts d'informació anomenades anteriorment, també extrauré informació a través d'una sèrie d'entrevistes que tinc pensat fer a diverses persones i institucions.

A més, part dels resultats obtinguts estan extrets gràcies a l'observació de la ruta que vaig fer pel barri del Raval el 23/09/2019 amb una educadora social del SIS (Servei d'Integració Social).

5.2 LES ENTREVISTES

Hi ha tres tipus d'entrevista:

Entrevista estructurada o planificada: es basa en una sèrie de preguntes predeterminades i invariables, amb la finalitat de fer sortir del guió a l'entrevistat.

Entrevista semi -estructurada o semi -lliure: Té la finalitat de conèixer o abastar una problemàtica determinada a partir d'un guió predeterminat.

Entrevista no estructurada o lliure: El seu objectiu és obtenir dades en una àrea que pot ser de gran interès pel públic o per a la investigació.

Jo utilitzaré el primer i el segon tipus d'entrevista, és a dir, l'entrevista estructurada o planificada i la semi -estructurada o semi -lliure, ja que tinc clar el que vull preguntar per respondre a les meves preguntes de recerca, però també opto per rebre més informació de la que pregunto per així poder complementar el meu treball.

Per poder fer una bona entrevista els punts que més s'han de tenir en compte són:

Selecció d'informants: He de triar a les persones que vull entrevistar.

Preparació de les fitxes biogràfiques: Abans d'entrevistar a una persona completar una fitxa per saber qui és i a què es dedica.

He de fer un llistat dels aspectes que vull parlar i dividir-los en diferents apartats.

He d'elaborar un llistat de preguntes obertes i tancades. L'objectiu de les quals és obtenir la màxima quantitat d'informació possible.

- **Preguntes obertes:** Són molt generals i admeten varietat de respostes.
- **Preguntes tancades:** Serveixen per desenvolupar un tema, i no admeten varietat en les respostes.

Ordre lògic i coherent de les preguntes: les primeres preguntes han de ser introductòries al tema que vull tractar, i a mesura que l'entrevista va avançant, les preguntes han de ser més específiques.

Per últim és necessari utilitzar unes tècniques essencials perquè surti bé l'entrevista i els seus resultats:

- Abans de fixar una entrevista hauré de preguntar primer si és necessari que porti una carta de recomanació del meu institut.
- Hauré de fixar l'entrevista uns dies abans de fer-la, i si hi ha algun problema i finalment no la puc realitzar, hauré d'optar per altres alternatives igual de fiables.
- Hauré de fixar un lloc fix i còmode amb la persona a qui vull entrevistar.
- Hauré de dirigir-me sempre amb amabilitat i simpatia.
- Si vull gravar l'entrevista per després poder-la passar a net més tranquil·lament, primer sempre hauré de demanar permís a la persona entrevistada.

Les preguntes que faré seran útils per veure com ajuda l'ajuntament i altres entitats als sense llar del barri el Raval, per esbrinar com se senten aquests i per obtenir aspectes que de manera bibliogràfica no hi puc accedir.

5.3 LA MOSTRA

La mostra d'un estudi consisteix en les persones que s'estudiaran, en el meu cas consisteix en les persones a qui entrevistaré.

Aquestes són les persones a qui tinc pensat entrevistar:

- Treballadora del Servei d'Inserció social de l'ajuntament.
- Voluntari de Càritas diocesana de Barcelona.
- Voluntari d'Arrels Fundació.
- Altres institucions que ajuden al barri del Raval.
- Persones sense llar.

5.4 TÈCNIQUES D'ANÀLISI DE LES DADES

Una vegada hagi fet totes les entrevistes, les compararé entre elles i extreure les meves pròpies conclusions, i aprofitaré la informació obtinguda per així completar el meu treball de recerca.

6. RESULTATS I DISCUSSIÓ

6.1 RESULTATS:

6.1.1 Els sense llar:

Els resultats més importants al llarg de la meua recerca han sigut, la gran majoria, dels testimonis als quals he entrevistat, els quals han viscut o encara viuen al carrer: l'Ahmed, en Josep i en José Manuel.

- En José Manuel representa la millor etapa o la fase més alta de reinserció social. Ja que (encara que no em va ser possible demanar-li una fotografia) és una persona de la qual mai ningú s'hagués imaginat que ha viscut al carrer, ja que: vestia d'una forma adequada, és una persona molt educada i respectuosa i té estudis superiors (era infermer). A més té les coses molt clares, sap que les coses van al seu temps, i és conscient que quan estigui recuperat al 100% de les drogues, seguidament recuperarà la seva anterior vida.
- L'Ahmed representa la fase intermèdia, ja que encara que tingui un objectiu molt clar de cara el futur (treballar) encara ha de solucionar els seus problemes més personals (el fet d'haver estat a la presó, aconseguir els papers, i poder veure a la seva filla). A més, el classifico en l'etapa intermèdia per què no té estudis superiors, i va "entrant i sortint del carrer". A més el seu aspecte i la seva higiene personal són resultats de la situació en la qual es troba. Però la cosa més destacable i més admirable de l'Ahmed són les seves ganes de treballar i de millorar dia a dia, cosa que poca gent té en la nostra societat, i encara menys en el "submón" dels sense sostre.
- En Josep està en la pitjor etapa de cara a la societat. Dic cap a la societat, per què ell està bé tal com està. No vol canviar la seva forma de vida i no vol tornar a viure en una casa, alberg, pensió, etc. Segueix en consum de drogues i alcohol, i el seu màxim ajut per sobreviure és Déu. La seva decisió és tan vàlida i tant respectable que la de la resta de persones, ja que ni molesta ni fa mal a ningú. A més, per entendre perquè pensa d'aquesta manera i no d'una forma diferent, hem de conèixer el que li ha succeït en un passat per entendre la seva forma d'actuar en el present (l'assassinat per part de la seva parella sentimental, a la seva mare).

6.1.2 Causes dels sense llar del Raval

Pel que fa al **sexe**, la diferència entre l'un i l'altre és molt destacada, ja que es tracta d'un problema que afecta essencialment als homes.

D'alguna manera, els homes es refugien al carrer quan apareixen els problemes, mentre que la dona aguanta a casa. La dona troba la manera de resignar-se a conviure fins i tot en les pitjors condicions (violència, maltractament...) abans que "veure's al carrer".

Pel que fa a la xarxa d'allotjaments d'emergència la dona té més facilitat d'accedir a pisos proporcionats per entitats o organismes públics, pensions i centres d'internament.

Pel que fa a la **situació laboral**, les persones sense llar d'aquest barri no acostumen a tenir una feina i un salari regular, la gran majoria són aturats.

- Les feines més freqüents són de cambrers, ja que en temporades altes es fan molts contractes.
- En la construcció, ja que és una professió no gaire agraiada i l'acostumen a fer persones amb necessitats econòmiques i que no exigeixen condicions gaire estrictes.
- I les dones generalment, si treballen, es dediquen al servei domèstic i de neteja.

També hem de tenir en compte els que estan inactius, però perquè en teoria ja estan jubilats.

Pel que fa a **l'educació i professió** trenca amb la idea general de gent sense llar. Com per exemple el fet que una de cada deu persones que es troben en aquesta situació té el BUP i el COU i que, a més, ha fet una Formació Professional. També hi ha algun cas d'analfabetisme, i també, hi ha algunes persones que tenen estudis universitaris, però aquest grup és molt reduït.

D'acord amb les dades del 2005 de la Fundació Arrels, podem afirmar que el 65% tenen estudis secundaris i que el 13,3% en tenen de superiors.

Aquest estudi es tracta d'un estudi a escala nacional, però com es pot comprovar en la meva part metodològica, és una realitat. En José Manuel era infermer, i l'Ahmed està fent cursos, pel que fa a en Josep, té fins en BUP.

Pel que fa a la **localització al carrer dels sense sostre**, moltes vegades s'ubiquen en zones on hi ha menjadors socials, llocs per dutxar-se, parròquies que ofereixen aliments, zones amb mercats, botigues de segona mà, etc.

A Barcelona es va fer una aproximació sobre la distribució de les persones sense llar a Barcelona (*explicació a la pàgina 13, marc teòric*) on es pot veure que destaca Ciutat Vella enfront dels altres.

Cal concretar que de Ciutat Vella la gran majoria dels casos s'han trobat al barri del Raval.

I pel que fa a la distribució de les persones sense llar a Ciutat Vella es tracta de gent establerta en aquest districte perquè, en la gran majoria dels casos, són persones que ja

fa temps que viuen a la ciutat i que han fixat la seva ubicació a Ciutat Vella per les seves necessitats, ja que en aquest districte, més concretament al Raval, és on hi ha més serveis per a la gent sense sostre.

També, he pogut establir relacions comunes entre els 3 sense llar entrevistats. A partir de les històries que m'han explicat (**respectant l'anonimat, ja que aquestes històries me les han explicat fora de l'entrevista**) i a partir de les coses que jo he pogut deduir fixant-me en la seva manera de parlar, de vestir, de mirar o fins i tot de la seva manera de gesticular.

Coses comunes dels 3 entrevistats:

- Els 3 són homes.
- Els 3 han estat dormint al carrer durant més de 5 mesos.
- Tots 3 han acabat dormint al carrer a causa de les drogues.
- Tots 3 han patit algun tipus d'agressió. 2 han patit agressions físiques i verbals i, l'home restant d'agressions físiques, verbals i assetjament sexual.
- Tots 3 són conscients que són ells els responsables de la situació a la qual han arribat (degut a algunes decisions inapropiades).
- Tots 3 estan solters.
- Tots 3 tenen problemes familiars, i han patit un aïllament social.
- Tots 3 actualment no estan en un lloc fix (l'alberg no es pot considerar un lloc fix).
- Tots 3 han tingut o tenen una nul·la capacitat per sortir-se'n sense suport.
- Tots 3 al principi de la seva situació han tingut una manca de reconeixement de la seva pròpia situació.
- Tots 3 estan desvinculats del mercat laboral o tenen una vinculació molt precària.
- Tots 3 busquen un suport extern, 2 l'han trobat en la religió i l'altre en l'assistenta social.

Les causes més comunes de les dones que acaben dormint pels carrers de Barcelona són a causa de les drogodependències, seguint la principal causa, els trastorns mentals.

Una altra dada que he obtingut com a resultat és que la gran majoria de les dones que es troben en la situació de sense llar, han estat víctimes de violacions. Ho han anat a denunciar, però finalment no s'han pogut portar cap endavant, ni tant sols han pogut arribar a posar-les com a denúncies.

Aquestes denúncies sembla que no les hi van deixar posar, ja que la gran majoria eren i són, pacients de trastorns mentals, i la policia va considerar que s'ho havien inventat. Davant d'aquesta situació, l'Ajuntament de Barcelona va promoure una campanya de denúncia de violacions que patien les sense sostre, però aquesta va tenir molt poc d'èxit, ja que les dones no es van atrevir a denunciar per por a que els hi tornés a passar el mateix.

Considero que cal remarcar que els autors d'aquestes violacions han estat i són, tant homes sense llar, com homes que han treballat en hospitals per a gent amb trastorns mentals.

6.1.3 Augment de gent sense llar en els últims anys

En els últims 10 anys a Barcelona hi ha hagut un gran augment de persones sense sostre, i com és lògic al Raval ha passat el mateix.

No hi ha una causa exacta, però aquestes en són algunes:

- 1. LA IMMIGRACIÓ:** El fet de què Barcelona sigui una ciutat a prop de França hi contribueix bastant, ja que per aquest motiu arriba molta immigració del Marroc (aquests són un alt percentatge sobre el total de sense sostre de la ciutat).
A més la situació precària que s'està vivint actualment a alguns països d'Amèrica del Sud, fa que moltes persones emigrin cap a Barcelona, una de les poques ciutats que t'empadrona sense la necessitat d'aconseguir la nacionalitat (cosa que et dóna certs beneficis, ja que tens dret a una assistència sanitària, dret a un contracte laboral o de prova, i tens més bona alimentació i recursos).
- 2.** Una altra causa de l'augment dels sense sostre a la ciutat, és deguda a: la precarietat extrema de l'habitatge i del mercat laboral de Barcelona, ja que fa que centenars de persones visquin al caire de l'abisme, i acabin quedant-se al carrer.
- 3.** Una altra causa molt important és que en els darrers anys han augmentat els treballadors pobres, que amb el sou no arriben per a pagar el lloguer i s'acaben quedant al carrer.

6.1.4 Menjadors socials

Gràcies a la ruta d'observació pel barri del Raval que vaig fer amb la treballadora social del SIS (Laura Simón), les llargues converses que vaig tenir amb els tres entrevistats sense sostre, i les dues entrevistes a les treballadores de Càritas i d'Arrels fundació, he descobert que no hi ha totes les ajudes que hauria d'haver-hi respecte a tots els habitants sense sostre de Barcelona, i les que hi ha no són suficients.

Als menjadors socials poden anar totes aquelles persones les quals no tenen res per menjar. Però que hi vagin no significa que mengin.

I perquè passa això? Doncs això passa perquè hi ha un nombre limitat de persones que poden entrar al menjador social, ja que com és lògic, el menjar s'acaba.

Moltes de les persones que fan cua per entrar-hi, després no poden entrar (això passa sobretot amb les últimes persones de la fila, o les que porten gos).

En la gran majoria de menjadors socials de Barcelona no deixen entrar animals, per tant, les persones que porten gossos es neguen a deixar-los sols a la porta pels vincles emocionals que moltes vegades creen amb ells. I per aquest motiu, moltes persones no mengen dels menjadors socials, sinó que mengen del que troben a les escombraries o es compren alguna cosa amb els diners que els hi deixa la gent.

Per sort, ara a Barcelona cada vegada hi ha més menjadors socials on està permès l'entrada d'animals.

També cal remarcar que fa uns anys a Barcelona hi havia bastants menjadors socials, que només tancaven a l'estiu, però ara, cada vegada hi ha menys, i actualment en volen tancar tres més.

6.1.5 Animals de companyia

El fet que molts sense llar portin algun animal de companyia (normalment un o variis gossos) segons els meus resultats de les entrevistes a: una treballadora de Càritas i a una d'Arrels Fundació es pot reduir a tres causes diferents:

1. A vegades alguna entitat d'animals hi deixa el gos perquè el cuidin i a canvi els hi ajuda.
2. Altres porten els gossos per fer pena, perquè d'aquesta manera la gent els hi fa més cas i per tant els hi deixen diners.
3. També està el cas dels que porten gossos pel simple fet de què els hi fan companyia, els estimen molt i els protegeixen a la nit.

Però els gossos sovint són un problema per anar als albergs i als menjadors, ja que els animals no poden entrar en la gran majoria, per tant els han de deixar lligats a la porta. També hi ha casos en què es neguen a deixar-los lligats a la porta, llavors marxen i en un temps les associacions no saben res d'ells.

6.1.6 Els albergs

Actualment a Barcelona hi ha molt pocs, es necessiten més. Ja que els que hi ha estan plens i amb llista d'espera.

Hi ha alguns que es focalitzen en algun problema en concret (acolliment de persones, comunitat terapèutica d'alcohòlics, centres d'acolliment residencial, etc.).

Com he pogut comprovar en la pràctica metodològica, no totes les persones sense llar volen aconseguir plaça en un alberg, moltes vegades, prefereixen viure al carrer abans que en un alberg.

6.2 DISCUSSIÓ:

De les 5 hipòtesis que vaig plantejar abans de començar el meu treball de recerca s'han complert quasi totes, dic quasi totes, ja que la primera (Com arriba a quedar-se la gent sense llar?) jo vaig dir que era per causa de la gran crisi del 2007. He pogut comprovar que es falsa, ja que la gran majoria de gent que acaba vivint pels carrers del Raval, és per causa de l'alcohol i les drogues.

Totes les altres s'han complert.

7. CONCLUSIONS

7.1 RESULTATS MÉS IMPORTANTS:

Els resultats més importants en la meua recerca han estat els següents:

Els homes tenen moltes més possibilitats d'acabar en una situació de ser un sense llar que no les dones. Això és així, ja que normalment, les dones quan tenen algun problema greu o s'aguanten i pateixen en silenci, o intenten buscar alternatives per a solucionar-lo. Mentre que els homes quan tenen un problema, normalment, fugen, ja que no s'hi volen encarar.

Respecte a les causes, no hi ha una sola causa que et porti a viure als carrers. Però les causes més comunes al Raval són per culpa de les drogodependències, la immigració i l'alcoholisme (en els homes) i per culpa de trastorns mentals i la immigració (en les dones).

Un altre resultat molt important que cal destacar és l'augment de gent sense llar en la nostra societat durant els últims 10 anys. Aquest augment ha estat per als 2 sexes, però en el cas dels homes ha augmentat molt més. També, cal destacar que tenim més possibilitats de quedar-nos sense llar a partir dels 31 anys.

Un resultat del qual he quedat molt sorpresa és que no tothom vol tornar a reinserir-se a la societat.

També, he descobert que la raó per la qual hi ha més gent sense llar al barri del Raval, és degut a dues causes. La primera, degut a la seva història: l'actual Raval des dels seus inicis ha estat a extramurs. Segles més tard, amb la industrialització, el barri va ser ocupat per les fàbriques, els treballadors i les seves famílies, el barri s'havia convertit en un barri obrer i pobre. Llavors és en aquest moment quan va començar a agafar mala fama, ja que hi havia prostitució i consum i venda de drogues. I així ha seguit fins a l'actualitat.

La segona causa és resultat de la primera: com que era el barri on hi havia més gent sense llar, i més gent pobre, les associacions i ajudes es van instal·lar allà.

Viure i dormir pels carrers de Barcelona és una realitat paral·lela en la què poques vegades ens hi fixem, però quan ho fem, ens adonem que és un submón. Hi ha tantes causes com persones vivint en aquesta situació, per tant cada cas és diferent i fa variar les estadístiques. Per tant, és important no generalitzar.

7.2 NOVES PREGUNTES DE RECERCA:

Tot i que he confirmat la gran majoria de les meves hipòtesis del treball, han aparegut de noves:

Com he dit anteriorment, molta gent sense llar no vol tornar a reinserir-se en la societat:

- Perquè hi ha gent que prefereix viure al carrer, sol o amb la companyia d'un gos, abans que en una llar amb algú altre?
- Que fa aquesta gent quan es posa malalta? Quan es moren (a causa de les seves condicions de vida, és al carrer) que es fa amb el seu cos?

Una altra pregunta que em faig, una vegada ja he acabat el treball, ja que el meu treball és de caràcter social, i aquesta de caràcter polític:

- Hi ha algun partit polític amb presència al Parlament de Catalunya, o a escala nacional, al Congrés dels Diputats, que proposi mesures per solucionar el problema dels sense llar?

Si és en cas afirmatiu:

- Quin, i quines mesures proposa?

A mesura que he anat fent el meu treball, m'he plantejat diverses vegades que era possible que en un futur jo, o algú que conegui, podria acabar en aquesta situació, per tant:

- Si en els últims anys ha augmentat tant el nombre persones sense llar, quantes possibilitats tindrà la meva generació d'acabar a la mateixa situació?

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- https://www.feantsa.org/download/ethos_spain-24518105836657575492.pdf
- Barcelona-tourist-guide.com. (2019). Guía del Barrio del Raval - Barcelona. [online] Available at: <https://www.barcelona-tourist-guide.com/es/barrio/el-raval-barrio.html>
- Ealham, C., & Ansón, B. (2007). UNA " GEOGRAFÍA IMAGINADA": IDEOLOGÍA, ESPACIO URBANO Y PROTESTA EN LA CREACIÓN DEL BARRIO CHINO DE BARCELONA, C. 1835-1936. *Historia Social*, 55-76.
- <https://ajuntament.barcelona.cat/ciutatvella/ca/el-districte-i-els-seus-barris/el-districte-i-els-seus-barris/el-raval/historia-del-raval>
- <http://eltranvia48.blogspot.com/2016/07/barrio-chino-origen-de-una-denominacion.html>
- <http://www.bcn.cat/estadistica/castella/dades/guiadt01/pob01/t18.htm>
- http://www.bcn.cat/estadistica/castella/documents/barris/01_CV_Raval_2018.pdf
- <https://www.religionenlibertad.com/espana/52412227/ACuanta-gente-vive-sin-hogar-en-Espana-Segun-el-INE-2.000...-pero-Caritas-atiende-a-0.000.html>
- https://elpais.com/ccaa/2018/05/17/catalunya/1526579826_543383.html
- https://elpais.com/ccaa/2018/05/14/catalunya/1526311331_173156.html
- <https://www.arrelsfundacio.org/es/>
- <https://www.projectesostre.org/>
- <http://ajuntament.barcelona.cat/estrategiaifinances/pressupostobert/ca/subprogramas/23142/serveis-i-projecte-persones/sensesostre#view=economic&year=2018>
- <https://caritas.barcelona/es/>

- CABRERA, Pedro; BLASCO, Jaume. RUBIO, María José; Qui dorm al carrer? Una investigació social i ciutadana sobre les persones sense sostre. Barcelona: Fundació Caixa Catalunya, 2008. Col·lecció Eines per a la Inclusió.

- <http://www.bris.ac.uk/news/2012/8537.html>

- https://www.elnacional.cat/ca/barcelona/sense-llar-sense-sostre-diferencia_123654_102.html

- <https://www.vice.com/es/article/3kynny/ser-jovent-las-600-cartagena-barrio-marginal>

- ALONSO, Sara; URIBE Joan. *Les persones en situació de sense llar a Barcelona: perfils, estat de salut i atenció sanitària*. Fundació Jaume Bofill, 2009. Col·lecció estat de salut i atenció sanitària. Informes Breus.

- CABRÉ, Carles; GÓMEZ, Pep, SÁNCHEZ, Marina. *Persones sense sostre a Barcelona. Perfil dels usuaris atesos als serveis municipals*.

9. INFORME METACOGNITIU

A continuació explicaré l'evolució del meu treball, és a dir les dificultats que he tingut i les solucions que he anat trobant.

Per començar vaig tenir molts problemes a l'hora de començar-lo, ja que no sabia com enfocar l'apartat del Marc Teòric; cap a la història del barri, o el barri en l'actualitat però profunditzant en els sense sostre. Però una vegada resolt aquest dubte, no vaig tenir problemes per trobar tota la informació necessària.

Un altre problema que em va sorgir es que en un principi tenia pensat entrevistar a aquestes persones:

- Ma. Victòria Molins (la monja del Raval).
- Treballador/a de Càritas diocesana de Barcelona.
- Treballador/a de Projecte Sostre.
- Treballador/a d'Arrels Fundació.
- Altres institucions que ajuden al barri del Raval.
- A persones sense llar.

Els quals només vaig poder entrevistar a:

- Una treballadora de Càritas diocesana de Barcelona.
- Una treballadora d'Arrels Fundació.
- A tres persones que no tenen un lloc fixe per viure, o en algun moment de la seva vida no l'han tingut.

Les altres entrevistes han estat impossibles de fer per diversos motius:

1. No m'han contestat als correus electrònics en els quals preguntava si podria fer alguna entrevista.
2. No he trobat altres institucions que ajuden en el barri del Raval.
3. Compten amb ajudes pels sense sostre però no es focalitzen en el barri, per tant vaig decidir descartar-les.

El fet que no em contestessin els correus al principi em va limitar bastant, ja que reduïa bastant les meves possibilitats de recerca i obtenció de dades.

Més tard, amb el tema de les entrevistes vaig tenir molta sort, ja que a inicis d'aquest curs (segon de batxillerat) em vaig posar amb contacte amb una noia que porta 10 anys treballant al SIS ((Servei d'Inserció Social) del servei d'atenció i suport a persones sense sostre) i estava disposada a respondre'm qualsevol dubte que tingués.

Vaig aprofitar aquesta oportunitat ja que porta 10 anys treballant dia rere dia amb gent sense llar i personalment crec, que ningú més em podria haver informat millor per acabar de contrastar la meva informació.

Podria dir que gràcies a escollir aquest tema per fer el meu treball de recerca he pogut conèixer algunes de les històries més personals que els hi han succeït a algunes de les persones que he entrevistat (persones sense llar).

La gran majoria d'aquestes històries no les he inclòs en el treball, ja que ells mateixos m'han demanat que no ho faci, ja que encara no estaven preparats per explicar-les a la gent.

Això m'ha fet conèixer molt bé la seva situació actual i he pogut aprendre a valorar molt més la meva.

Durant els mesos que he estat informant-me del tema, no només he fet l'obtenció de dades, sinó que també he gaudit molt, ja que gairebé tots els entrevistats m'han agraït que tries aquest tema perquè els hi estic donant visibilitat. Una visibilitat que molt sovint els vianants del carrer tendim a ignorar.

ENTREVISTES:

Lourdes Astirriaga

Maria Pomès

Ahmed

Josep

José Manuel